

Miért rakosgatom újra és újra össze ezeket a homályba igyekvő arcképeket, nyarakat, éveket? Miért jegyezgetem az iskolaudvar, a halászsokak, a zerguzos folyosók titkait, barátok mosolyát, átbeszéltetett éjszakák erőt adó emlékeit, városokat, hotelszobákat, csillogó szemeket? Tényleg, miért? Nem tudom! Velem vannak! Ha nem akarnám is, viszem őket. És én akarom! Meg akarom őrizni, ahogy én láttam, ahogy én hittem, ahogy én szerettem.

HUSZTI PÉTER:

Nyarak villanásai

Párizs! Grande Boulevard! Hőség! Olvadó turisták! Cirkusz, ahol állandóan folyik az előadás. Délről éjjel két óráig récsge a rulettet vasnyelvre, csattognak a zsetonok, pufognak a celluloidok, kornyúlká a tórkömzemes, és mikrofonos kikiáltók árulják a különböző portékákat.

Csupa csodaszor!

Krém, amely a régi cipő újávarázsolja;

Folyadék, amellyel fényképről matricát lehet készíteni, hogy azután a kép és a másolat egyaránt használhatóan legyen;

Porzavó, amely a márványtörmeléket!! is felszedi, ... pipatöltő, dugópótló, hajnövesztő, tyúkszemirtő!

És ezek csak a prózái árusok. Ezután jönnek még a gondolatolvasók, jósok, büvészek — természetesen az utcán.

A legizgalmasabb — azt hiszem — a keleti kaftánban és turbánban működő Azir volt. Egy hónapig járkalunk el előtte mindennap. Egy hónapig mindennap tudtuk, micsoda lehetetlen, olcsó fogásokkal csapja be a nézőit. Mégis egy hónapig mindennap megálltunk, tátott szájjal, bámulni és hallgatni. Aztán egy reggel eltűnt. Gondolom, egy másik kerületben verte fel a csillagokkal és bűbös bolygókkal díszes sátrát. És nekem olyan ér-

zésem volt, mintha valamit otthon felejtettem volna. Vagy mintha az aznap előadásból az egyik világszám elmaradt volna.

Elfogult vagyok. Persze! Túl érzékeny Párizsra. Bármit látok, egyszerű, hétköznapi dolgokat, kávéházakat, szakállas embereket, utcán alvó rongyosokat, megfizethetetlen frakkos inasok éttermeket, titkokat érezek mögöttük. Mentésemül csak annyit, hogy sokat olvastam már erről a városról és néha úgy érzem, mintha már jártam volna itt. Az talán már nem is meglepő, hogy a Szajna partján és a kis kávéházakban Adyról beszélgetünk, meg Radnótiról. A Hotel Balconban szeretünk volna lakni, mintha már hirdeti: Itt lakott André Ady, a költő. Lecsíptek egy kicsit a boldogságunkból, szinte az orrunk előtt tették ki a táblát: egész nyárra „Complet”.

A várost körülílhogó séta után járdatlan poroszkálunk lefelé a Bd. St. Michelen. Szent Mihály útja! Az autóbuzsmegállóknak kopott padok vannak. Ledobjuk magunkat. Az utat két szélén csordogál a víz, amely próbálja tisztán tartani az örökké piszkos várost. A találmány-különbö nagyon jó és nevetésgesen egyszerű: összecsvart rongyokkal terelik a víz útját egy-egy forgalm-

sabb mellékutca. Bambán nézem a vizet, ahogy papírzaeskót, cigarettacsutkát, metró- és buszjegyeket, fagylatos poharakat lökdös, taszigál maga előtt. Még ugyan a legmelegebb július van, de egyszerre csak egy barna falevél vitorlázik lefelé a vízen. Mióta Párizsban vagyok, állandó izgalomban, örömtől, bánattól, szerelmet, szentimentalizmust hagyok szabadon élni. Most is melegség fut át rajtam; barna falevél a Bd. St. Michelen ... Igen! Láttam!

Párizsba tegnap beszökött az ősz, Szent Mihály útján suhant nesztelen ...

Kevés időnk volt Bécsre. Talán ez az oka. Mert most valahogy úgy érzem, mintha ott a bágyadt napsütésben csak gumikerekes jákerek suhannának, mintha mindig mosolygós, pirospszóság nagybécisi és tantik sétálgatnának tarka napernyőkkel, és mintha mindenütt tejszínhos kávé és édes kuglóf szaga terjengene. Így maradt meg, így él bennem Bécs.

Pedig a csúcsforgalom kellős közepébe hajtottunk és csak nagy szerencsével sodort az áradat éppen a célunkhoz. Pedig a Burgban járkálva láthatunk bambán bámeszkodó, marihuánát szívó hippiket, igaz, sokkal szelidebbeket, mint

Párizsban vagy Londonban, de a promenádózó bécsiek közé úgy illettek, mint a csizma az aszatra. Pedig Schönbrunn és a Gloirette után az állatkeribe is bementünk. Az akváriumban sose látott, frakkos, szmokingos halak cikáztak és a pálmaház előtt a szabadban akkora teknősök legeleseztek, hogy kedvem lett volna loagolni rajtuk.

Pedig az óriási wiener-snitzi és az ottakeringeni sör után, örökké rohanó, kapkodó, mindent megmutatni, megmagyarázni akaró kaplán barátunk kocsián bevitt a mesés bécsi erdőbe is. Késő délután aztán irány a Práter. Úr Isten! Itt aztán minden van, csak nyugalom és finom bécsi hangulat nincs. Nyűzsög, csillog-villog, kattog-csattog, pufog, kelepel minden. Úvölt a zene, sikongatnak a látogatók, kurjongatnak a kikiáltók. A szellemvasút. Iszonyatos! Hihetetlen!

Vacogott a fogunk és boldogok voltunk, mikor a szörnyek, pókok, skorpiók, koponyák és vérző hullák közül végre kiértünk megint a megnyugtató örületbe. Forgó gyomorral kővályogtunk, de a drága Jóska kaplán nem kegyelmezett, elvit minket vacsoránál. De jaj! Hová? Egy 252 méter magasban levő üvegvendéglőbe, amelyik megállás nélkül forog és így a vacsorától a kilivilgított várost is láthatjuk.

Másnap aztán, másnaposan, lassú, óvatos mozdulatokkal poroszkáltunk a bécsi utcákon. Kellő tisztelettel a Volks- és Burgtheátert, az Operaházat is megcsodáltuk. Süteménykölte-ményt ettünk és kávét ittunk a híres Sachernél. Délután a Strauss-szobornál tércze, este borozgatás a Grinzingben, a hangulatos, kicsit talán Obudára emlékeztető városrészben. A cigány halkán magyar nótát játszott, druidis lányok suhantak és rengeteg gyertya világította a melegtől, meg a bortól kicsatoló piros fejeket.

Szóval sok minden történt. Azután az emlékek egygyé gyűrődtek, kicsit eltávolodtak és Bécs valahogy úgy maradt bennem, mintha ott a bágyadt nap-sütésben csak gumikerekés fiúkerek suhannának, mintha mindig mosolygós, piroszpozsgás nagybácsik és tantik sétálgatnának tarka napernyőkkel és mintha mindenütt tejszinhabos kávé és édes kuglóf szaga terjengene...

Londonban ez a tavaszvég, nyárelő sajnos nyirkos és hideg. Éjfélét járt térek haza, az Eaton Place 99. alatt levő szállodába. A hírtelenszöke, patánasos, fiatal főnök a kandalló előtt ül és a most is kedvesen pattogó tűznél nagy, színes magazint böngészget. Hunyorít a szemével — mintha tudná, hol jártam — és nyújtja a kulcsot.

— Ötre reggelt és ébresztőt kérek!

— Jézusom, ötre? — hitetlenkedik.

— Hatkor indul a vonat Manchesterbe.

— Akkor — jó éjszakát! Gyorsan!

— Jó éjszakát!

Sietve megfürdöm, aztán sokáig ácsorgok az ablaknál és bámulom a díszletnek is beillő, fehér kerítéses, fehér kapus, aranykopogtatós, fehér zsalugáteres, tisztára sürolt házakat a holdfényben.

Finom kopogtatás, de mintha az ég dörögne. Már öt óra? Kikászálodom, az ajtóban álmos, bóbíttás leányka, tálcával.

— Jó reggelt, uram! Öt óra!

Utazás ide-oda, de visszafeküdnék még, ha nem szégyellném magam a lány előtt, így azonban gyorsan, sportosan megmosakszom, borotválkozom, taxit kérek és bambán leülök a reggeli elé. Narancs juice, ham and eggs, piritós, vaj, jam, tea, tejszín. Hajnali negyed hatkor. Kortyolok a teából,

levégtatok és beülök a tariba. A pályaudvaron álmos emberek lézengenek, akik ugyanúgy szeretnének otthon aludni az ágyban, mint én. Egyik automatából egy kávé, másikkól két színes újság, s már indul is a vonat.

Az ablak mellett találok helyet. Befészkelem magam a nagypapafotelra emlékeztető, puha karosszék mélyére, s mint egy igazi angol, az újságokba merülök. — Hát még ha pipám is lenne.

Elhagyjuk a várost, a fekete füst, korom, szürkeség után végre egy kis zöldet is látni. Kint nagyon hideg van, itt jól fűt a masiniszta.

A kényelmes utazás ellenére alaposan összetörve érkezem Manchesterbe. A restiben forró teát és szendvicset ebédelek. A hangzavartól egyszercsak magyar beszédet hallok. A család egy boxban ül, köszönünk, összeismerkedünk.

— Mióta vannak itt?

— Ötvenhatban jöttünk.

— És a gyerekek?

— Három. Mind itt született. Endre, Évi, Robi. Az iskolában nem így mondják, de nekünk Endre, Évi, Robi. Erti, ugye?

— Jól beszélnek magyarul? — kérdezi a mama. — Tudja, a lakásban kötelező mindenkinek magyarul beszélni. Két éve még voltunk is otthon.

— Szerbusz! — lép hozzám Robi. Te, van egy madárunk, tudod te? Oszkár.

— Ne mondd! — És milyen madár?

— Hát... amelyik beszélő.

És itt megakadunk. A család összes tagja lelkesen magyaráz. Egymás szájából kapkodják az összetört magyar és angol szavakat. A madár fajtáját azonban így sem sikerül megfejtenem. Nem papagáj, nem kanári, nem szarka, nem holló, valami más. Mégpedig beszélő madár!

— Idefigyelj, Robi! Ha Pestre jössz, híj fel telefonon, kimegyünk az állatkertbe és megtudakoljuk Oszkár családi nevét. Jó?

— Jó.

— Mikor jössz?

— Nyárban.

— Nagyszerű! Az jó lesz!

— Igen, az nagyszerűen jó lesz! Mama mondta, hogy nagymamánál, ott Budapesten, jó meleg van. Itt még hideg. Én mindig fázom. Tudod te?